

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. Vtrum tota ablutio, seu immersio, præsertim quando sit per motum localem aquæ per corpus, vel corporis per aquam, sit de substantia Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Inclusus
culeo.

Vestes solā
asperit.

Infans in
vtero.

Asperio
aquæ.

Ratio est, Quia alioqui homo non propriè dicitur *Baptizari* vel *Ablui*. Vt si quis culeo inclusus mergeretur, non ablueretur. Idem dico, si vestes tantummodò aspergerentur; quamvis aliqui contrarium sentiant. Et confirmatur, Quia alioqui posset infans baptizari in vtero matris, perfusa, vel immerfa matre; quod est contra communem sententiam, & praxim totius Ecclesiæ.

Neque verisimile est Apostolos Actor. 2. baptizasse tali asperione, quali aqua benedicta aspergitur; quia poterant capita illorum facillè perfundi; erāt enim plures Ministri, qui brevi tempore plurimos baptizarent. Aqua lustralis non est Sacramentum, sed quiddā sacramentale, vim habens ex intentione & precibus Ecclesiæ. Vnde non est necesse, vt corpus tangat, sufficit vt vestem tangat: id enim Ecclesia non requirit, sed tantum, vt cum pio animi motu excipiat.

DVBIVM II.

Quanta corporis pars abluenda est?

28
Caput.

Respondéo, Ex more Ecclesiæ tenentur Sacerdotes, si fieri potest, vt minimum caput aqua perfundere; vt colligitur Canone *Postquā*. de Cōsecratione dist. 4. Ratio est, Quia caput est primaria pars hominis, in qua vigent omnes sensus; & sic in capite omnes sensus sanctificantur.

Pectus.

Pes, vel
Manus.

Ad rationē tamen Sacramenti, perfusio capitis non est necessaria. Nā si pectus, vel alia pars præcipua perfundatur, certum est constare Sacramentum. Quod si vel pes, vel manus duntaxat, res nō est ita certa; quamvis sit valdè probabile: vnde postea sub conditione esset rebaptizandus; multoque magis, si solū digitus tinctus fuerit: hæc enim ablutio non videtur sufficiens, vt inde homo dicatur simpliciter *Ablutus*, *vinctus*: tanta tamen ablutio est necessaria, vt patet ex forma baptismi.

Digitus.

Capilli.

Aduerte tamē, Non esse omnino improbabile, abluionem digiti, vel alterius minimæ partis, sufficere ad substantiam Sacramenti. Ita Victoria qu. 32. de Baptismo, & plurimi recentiores, qui etiam vnius guttæ contactum sufficere putant. Et ratio est, Quia in quavis parte est tota anima, ac proinde tota sanctificari potest. Asperio tamen capillorum nullo modo videtur sufficiens, quidquid dicat Sotus.

ARTICVLVS VIII.

Vtrum Trina immersio sit necessaria ad substantiam Baptismi?

29

Respondetur, Necessariam non esse: qui tamē eam contra Ecclesiæ suæ consuetudinem ommitteret, peccaret.

Trina im-
mersio
olim in
precepto,
& cur.

Notandum tamen, In principio Ecclesiæ morē fuisse ter mergendi. Ita præceptum fuit ab Apostolis Can. 49. ob quosdā hæreticos, qui præuē de mysterio Trinitatis sentiebant; vt Cerinthus, Ebiōn, & similes; qui docebant Christum esse nudū hominem: nominari autē Filium Dei ratione meriti suę mortis; quare, vt hoc representarent, vnica merione utebantur, baptizantes *In mortē Christi*. Trina merionis meminerunt Dionysius lib. de Eccles. Hierarchia c. 2. par. 2. Tertullianus cōtra Praxeam, & lib. de Baptismo. Basilii lib. de Spi-

ritu S. ad Amphiloc. c. 27. vbi est recenset inter Apostolicas traditiones. Ambrosius lib. 2. de Sacramentis cap. 7. Representatur per eam Trinitas personarum: vnde optimè respondet formæ; & triduanæ Christi sepulture: per baptismum enim Christo consepelitur.

Eius signi-
ficatio.

Primus autem, Qui post Apostolorū tempora ausus fuit vnica merione vt, fuit Eunomius, teste Sozomeno lib. 6. histor. cap. 26. & Nicephoro lib. 11. c. 11. Postea tamen Gregorius Magnus præcepit baptismum fieri vnica merione, ob quosdā Arianos, qui per trinam merionem tres essentias inducebant, vnitatē diuinitatis diuidentes. Patet hoc lib. 1. Registri c. 41. ad Leandrum. Idē paulò post constitutum in Concilio Toletano 4. cap. 5. Congruentia huius sunt: tūm, quia vnica essentia est trium personarum: tūm, quia Christus semel tantum mortuus, semel sepultus: tūm denique, quia populus Israeliticus semel mare Rubrum, semel Iordanem transtulit.

30
Vnica im-
mersio per
quem in
Ecclesiam
inducta,
civis con-
gruentia.

Dices, Pelagius Papa affirmat Euangelicū esse præceptum *In nomine Trinitatis trina merione vnica* quemque baptizari; vt patet Can. *Multi sunt*. de Cōsecratione dist. 4. Respondéo præceptum hoc referendum tantummodò ad nomenclaturā Trinitatis, non ad Trinam merionē. Vide D. Th. ad 2.

Pelagius
Papa.

DVBIVM I.

Si Infans moueretur ante tertiam merionem, vtrum censeretur baptizatus?

Respondetur, Si forma fuit terminata ante tertiam merionem, v. g. simul cum 1. vel 2. merione, & statim post hoc momentum infans obiit, est verè baptizatus; vt rectè docet hęc Caietanus contra Paludanum. Ratio est, Quia trina merio nō est de substantia Sacramenti, sed sufficit ablutio. Vnde si forma cōpleatur simul cum prima merione, iā constat baptismus; & due sequentes meriones nihil operabuntur, etiamsi Minister intenderet per eas baptizare. Cuius ratio est, Quia completo Sacramento quoad partes essentielles, non potest Minister eius effectū suspendere, modò intēdat facere quod facit Ecclesia: operatur enim Sacramentum per modum cause naturalis. Quod si Minister ita suam intentionem determinaret ad trinam merionem, vt expressè excluderet vnica, nolens per eam baptizare, nihil efficeret: vnde, si velit vt omnes meriones concurrant, ita debet terminare verborum formulam, vt non compleat ante tertiam merionem.

31
Affirma-
tur.

Restringi-
tur.

DVBIVM II.

Vtrum tota ablutio, seu immersio, præsertim quando fit per motum localem aquæ per corpus, vel corporis per aquam, sit de substantia Sacramenti?

Respondéo, Eam totam esse de substantia Sacramenti, quæ peragitur ante complementum verborum: id autē totum, quod sequitur post terminum verborum, non est villo modo de substantia, si ea pars quæ antecessit, erat sufficiens, vt ab illa præcisè homo diceretur *Ablutus*, etiamsi hæc pars esset minima inter eas, quæ sufficiunt. Ratio est; Quia posito sufficiens partis contactu, vnde homo potest dici *Ablutus*, & accedente complemento verborū, constat integrum Sacramentum: 26

32
Responso
est cum di-
stinctione.

tum: ac proinde quidquid sequitur, quasi per acci- dens se habet ad Sacramenti rationem. Vnde in quodcumque momentum successerit ablutionis incidit terminus formæ, in eo perficitur Sacramentum: & reliqua pars ablutionis non est de substantia Sacramenti.

Quod si completa sit forma ante ablutionem, tunc solum ablutio minima sufficiens ad rationem ablutionis, est pars Sacramenti: quando enim ad hanc peruentum est, constat integrum Sacramentum: quod semper compleri debet in momento, sicut & gratia in momento infunditur.

DVBIVM III.

Virum ad rationem baptismi, quando sit per immersionem, necessaria sit succedens emersio?

Respondeo, Si dum Minister immergit, infans elabatur, & prolata formâ suffocetur aquis, erit verè baptizatus: quod communiter Doctores fatetur, vt testatur Gabriel dist. 4. q. 2. art. 3. dub. 4. Ratio est, Nammersio per se sola sufficit ad ablutionem. Ablutio enim baptismi necessaria, vt rectè Gabriel, nihil est aliud, quàm contactus aquæ, quæ humectare potest: atqui hic est talis contactus: ergo &c.

Hinc omnino consequi videtur, verè fuisse baptizatum infantem illum, de quo narrat Panormitanus, in Cap. Non vt apponeret de Baptismo & eius effectu. qui instante morte cum portaretur ad baptismum, & aqua haberi non posset in via, proiectus est in puteum adhibitâ legitimâ verborum formâ. Ita enim sentit Panormitanus ibidem, & Gabriel supra, & Summa Rosella verbo Baptismus 4. num. 1. quamvis plerique alij in contraria sint sententia. Probat, In priori casu infans est verè baptizatus: cur non etiam in hoc? Vtrobique enim aquis mergitur, sed non emergit: utrobique mors sequitur: utrobique adest legitima necessaria forma, & intentio Ministri. Nec refert, quod Minister non immergat illum immediatè, sed ex loco remoto proiciat: quia si fure eum demitteret in calathum, esset verè baptizatus, etiam illorum iudicio: item, si eminus eum aquâ perfunderet. Neque etiam requiritur intentio eleuandi ex aqua; nam in sola mersione, seu contactu aquæ perficitur ablutio.

Denique non refert, quod ex tali projectione mors sequatur, & baptismus ordinetur ad salutem infantis. Nam etiam si fontem baptismalè veneno inficeret, vel aqua feruente ad occidendum infantem vteretis; nihilominus, si verè intendas baptizare, erit ratus baptismus: nam ablutio antecedit mortem. Aduerte tamen contrahi peccatû homicidij, si infans futurus erat superstes. Quod si mors omnino instabat, & aliter baptizari non poterat, non videtur homicidij crimen.

ARTICVLVS IX.

Virum Baptismus possit iterari?

Respondeo, Non posse. Est fide tenendum. Definitur Can. 46. aliàs 47. Apostolico; vbi iubetur deponi Episcopus rebaptizans. Et in Symbolo Nicæno, Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum. Et in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. cap. 1. Denique in Florentino, & Tridentino sess. 7. can. 11.

Probat, ex Scripturis. Ad Ephesios 4. Vna Ephes. 4. Fides, vnum Baptisma: vbi et si vnum possit optimè accipi, vt sit idem quod Commune, quia est vnum commune omnibus baptisma: tamen Patres hinc colligunt baptismum repeti non posse. Cyprianus epistola 73. Ambrosius lib. 2. de Penitentia cap. 2. Hieronymus in hunc locum. Augustinus lib. 1. contra Cresconium c. 28. Ad Hebræos 6. vers. 4. Impossibile est eos, qui semel sunt illuminati, rursus renouari ad penitentiam, rursus crucifigentes sibi metipsos Filium Dei: quem locum Patres passim exponunt de renouatione per baptismum, qui Illuminatio dicitur. Ita Chrysostomus, Theodoretus, Theophilaëtus in hunc locum. Ambrosius loco citato. Epiphanius hæresi 59. In eandem sententiam ait Apostolus ibid. cap. 10. v. 26. Voluntariè peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur hostia pro peccatis, id est, aliud sacrificium, quod nobis per secundum baptismum applicetur.

Secundò, Probat, Ratione. Primò, Baptismus est quædam regeneratio & natiuitas: Ioannis 3. natiuitas autem geminari non potest. Ita Augustinus tractatu 11. in Ioannem. Secundò, Quia baptismus primariò institutus est ad peccati originalis deletionem: atqui peccatum originale non repetitur. Tertiò, Quia per baptismum adscribimur familiæ Christi; quod tantum semel fieri solet. Quartò, Si baptismus posset repeti, daretur summa peccandi licentia: quia per ipsum non solum culpa, sed etiam omnis pena condonatur sine satisfactione. Quintò, Quia baptismus est quædam mortis & resurrectionis Christi cõfiguratio: atqui hæc semel tantum facta. Sextò, Quia baptismus imprimit caracterem indelebilem. Septimò, Quia Circumcisio, quæ erat figura baptismi, non poterat iterari. Hæ rationes ostendunt, quam fuerit consentaneum, vt baptismus non repeteretur. Primaria tamen causa est Christi institutio & voluntas diuina; vt docet Scotus dist. 6. quest. 7.

DVBIVM I.

Quas penas incurrant, qui rebaptizant vel rebaptizantur?

Respondeo, Vtrique, Iure Ciuili plectuntur morte: vt habemus Lege 1. & 2. Codice, Ne sanctum baptisma iteretur. Iure Ecclesiastico efficiuntur irregulares. De rebaptizato, patet ex Canone Qui in qualibet. 1. quæstione 7. vbi etiam declaratur hanc irregularitatem talem esse, vt non solum impediatur ascensum ad Ordines superiores, sed etiam ministerium in susceptis.

De rebaptizante est maior difficultas. Nã nullus est textus vbi exprimitur illum fieri irregularem, cum tamen irregularitas non incurritur nisi in casibus iure expressis, vt habetur Capitulo, Is qui. de sententia excommunicationis in 6. lura, quæ maximè solent adferri, sunt hæc.

Primò, Canon Eos quos. de Consecratione. dist. 4. Sed hic non virget, quia non loquitur de rebaptizantibus, sed de ijs qui se permittunt rebaptizari.

Secundò, Canon 47. Apostolorum. Sed hic Canon solum præscribit penam irrogandam, non autem ipso facto irrogat.

D d d iij Tertiò,

Sacramentum semper in momento completur.

33 Infans d manibus elapsus in aquas.

In puteum proiectus.

34

An sit homicida qui baptizado infantem occidit?

35 Est de iude non posse iterari.

Hebr. 6.

Rationes congruentia

36

Rebaptizatus est irregularis.

Rebaptizantem esse irregularem, ex quo Textu probetur.